

A **Fed-kupa** (új nevén *Billie Jean King-kupa*) a **tenisz** sportágának első nemzetközi jellegű női csapatversenye, csapatvilágbajnoksága (a férfiaknál hasonló verseny a **Davis-kupa**). A sorozat 1963-ban indult, megünnepeelve a **Nemzetközi Teniszszövetség** (ITF) megalakulásának 50. évfordulóját. A

Története

A Fed-kupa ötlete 1919-ből származik, mikor **Hazel Hotchkiss Wightman** felvetett egy koncepciót egy női csapatbajnokság létrehozására. Mikor ezt elutasították, helyette újabb ötlettel rukkolt elő 1923-ban, melyben felvázolt egy évente megrendezendő versenyt az Egyesült Államok és Nagy Britannia csapatai között, akik abban az időben a két legerősebb tenisz-nemzetnek számítottak. Később **Nell Hopman**, a legendás Ausztrál **Davis-kupa** csapat kapitányának **Harry Hopmannek** a felesége karolta fel Wightman eredeti ötletét.

1962-ben egy Egyesült Államokban élő brit, **Mary Hardwick Hare**, támogatásáról biztosította az ITF-et, amennyiben a szövetség kiír egy évente megrendezendő női csapatbajnokságot, ahol a játékosok egy hét alatt megmérkőzhetnek egymással. Ezzel végül 40 évvel Wightman ötlete után, sikeresen realizálódott a sorozat. 1963-ban, az ITF útjára indította a Federation-kupát (Federation Cup), ami minden nemzet számára nyitott volt, nem csak az Egyesült Államoknak és Nagy Britanniának. A verseny indítását hamar átütő siker követte.^[1]

A verseny helyszínei évente változnak, időtartama eleinte egy hét volt. A tenisz éllovasai kezdetektől fogva támogatták a sorozatot. Az első viadalt a londoni Queen's Club-ban rendezték, a benevezett 16 ország részvételével - köztük volt Magyarország is. Döntőjébe az akkori kor tenisz nagyhatalmainak tekintett Egyesült Államok, és Ausztrália jutott, melyből a Darlene Hard, **Billie Jean King**, **Margaret Smith**, Lesley Turner alkotta amerikai csapat került ki győztesen. Ezen két ország büszkélkedhet a mai napig a legtöbb győzelemmel, illetve döntőbe jutással. Az USA csapata 29 döntő, ebből 18 győzelem, míg Ausztrália 17 döntő és 7 győzelem tulajdonosa. A győzelmek tekintetében a 2000-es években feljött Csehország válogatottja, amely 10 győzelemmel és 1 döntővel rendelkezik.

Az első verseny résztvevőinek nem osztottak pénzdíjat, a költségeket minden csapat saját maga állta. Szponzorok bevonását csak később engedélyezték, mikor a résztvevők száma (és a verseny költsége) drámaian megnőtt. Elsőként a Colgate cég jelent meg 1976-ban. Az első hosszútávú szerződést a japán kommunikációs óriással, a **NEC**-kel kötötték, aki 1981-től egészen 1994-ig támogatta a sorozatot.

Az idők során egyre több ország jelezte indulási szándékát, ami lebonyolítási nehézségekhez vezetett. Ezt egy kvalifikációs körrel oldották meg. Az első selejtezőre 1976-ban került sor, amikor 36 ország szeretett volna indulni a tornán. Ekkor 8 csapat döntötte el ki-ki meccsen, hogy ki legyen az a négy, aki csatlakozhat a főtáblán szereplő 28 csapathoz. Az első párbajokat Luxemburg, Mexikó, Fülöp-szigetek és Svájc csapata nyerte, így ők az elsők akik selejtezők során érték el a főtáblát.

A résztvevők további emelkedése miatt a szövetség 1992-ben létrehozta a területi selejtezőcsoportokat. Ezt a lebonyolítási formát nem sokkal később, 1995-ben újra, gyökeresen átszervezték. Az új kor, új követelmények, új lebonyolítási forma új nevet is követelt magának, ettől kezdve a sorozatot a régi név egy rövidített változata a *Fed Cup* fémjelezi. A versenysorozat lebonyolítási szabályzatát 2016-ban újították meg.^[2] 2017-ben 95 nemzet csapata versengett,^[3] míg 2019-ben már 108 nemzet csapata vett részt a tornán.^[4]

2020-tól a világcsoport döntője helyett 12 résztvevővel egy helyszínen rendezik a Fed-kupa finálét, amelyre az első három évben Budapesten kerül sor. A 2020-as finálé 12 résztvevője: az előző világcsoport döntő két csapata (Franciaország és Ausztrália) a szabadkártyás Csehország, valamint a házigazda Magyarország mellett a kvalifikációs csoportkör győztesei (Amerikai Egyesült Államok, Oroszország, Fehéroroszország, Németország, Spanyolország, Svájc, Belgium, Szlovákia).^[5]

2020 szeptemberében a **Nemzetközi Teniszszövetség** bejelentette, hogy a kupát **Billie Jean Kingről** nevezi el. A versenysorozat hivatalos elnevezése BNP Paribas Billie Jean King-kupa lesz.^[6]

Lebonyolítás

Torna

Miközben egyre több nemzet vesz részt évről évre a Fed-kupa sorozatán, addig mindössze 16 csapat juthat az elit csoportokba. (8 csapat a világcsoportba és 8 a 2. világcsoportba.)

2020-ig a világcsoport és a 2. világcsoport szakaszai a következők voltak:

(a) Világcsoport: Az a 4 csapat akik továbbjutottak a világcsoport első körén, azok a következő évben is maradnak a legmagasabb csoportban. Az első kör veszteséinek selejtezőt kell játszania a 2. világcsoport 4 győztesével. A párharcok kimenetelei döntenek arról, hogy ki marad, ki jut fel illetve ki esik ki a világcsoport küzdelmeiből. (Az újrajátszások 4 győztese a következő évet a világcsoportban, míg a 4 vesztes a 2. világcsoportban kezdheti meg.)

(b) 2. világcsoport: Az a 4 csapat akik megnyerték a 2. világcsoport párharcait, azok jogot nyertek arra, hogy a világcsoport első körének veszteséivel megmérkőzzenek a világcsoportba jutásért. Aki nyer az feljut az elitcsapatokhoz, aki veszít az a 2. világcsoport küzdelmeiben vesz majd részt. A 2. világcsoport párharcai veszteségeinek pedig a területi selejtezők győztesével kell megmérkőzniük a 2. világcsoportban maradásért. Aki veszít, az visszaesik a saját területi csoportjába.

A Fed-kupa küzdelmei több szintre szerveződtek. A legmagasabb szinten a világcsoport 8 csapata található, őket a 2. világcsoport 8 csapata követi. Ez alatt a Fed-kupa által létrehozott területi zónák csoportjai találhatóak. Ezek a zónák a következők: Az Amerikai zóna, az Európai/Afrikai zóna valamint az Ázsiai/Óceániai zóna. Ezek a területi zónák is több csoportra oszlanak. Az amerikai és az ázsiai/óceániai zóna csapatai 2, míg az európai/afrikai zóna csapatai 3 csoportba szerveződnek.

A területi zóna csoportküzdemei alatt minden csoportból bizonyos számú csapat juthat fel a magasabb rangsorolt csoportba illetve eshet ki egy alacsonyabb csoportba. A 2. világcsoport rájátszásába mindig 4 csapat kerülhet. Ezt a 4 csapatot az amerikai területi csoport győztese, az ázsiai/óceániai területi csoport győztese valamint a 2 európai/afrikai területi csoport győztes csapata alkotja.

2020-tól a világcsoport döntője helyett egy helyszínen, 12 csapat részvételével rendezik a Fed-kupa finálét. Ennek résztvevői: az előző világcsoport döntő két résztvevője, egy szabadkártyás ország, valamint a kvalifikációs kör nyolc győztes csapata.

A fináléban a 12 csapatot négy hármas csoportba sorsolják, amelyekből a csoportgyőztesek jutnak tovább az elődöntőbe, annak győztesei alkotják a döntő két csapatát. A csapatok párviadalait két egyéni és egy páros mérkőzés alkotja. [